

Модул 11. Примери за работилници ПРОТИВ НАСИЛСТВО

Овој модул им обезбедува на наставниците и училишниот персонал практични ресурси за спроведување ангажирани работилници против малтретирање кои поттикнуваат креативност, емпатија и соработка меѓу учениците.

Модулот започнува со испитување на структурните елементи на работилницата, а потоа воведува три креативни активности против малтретирање: уметничката активност „Шест квадрат“, колаборативен проект за мурали и изложба на уметност против малтретирање. Секоја активност е дизајнирана да ги вклучи учениците во значајна рефлексija за динамиката на малтретирање, развивајќи основни социјални вештини преку уметничко изразување и тимска работа.

**Co-funded by
the European Union**

Работилница: Структурни елементи

Успешната работилница започнува **долго пред учениците да влезат во училницата**, со внимателно планирање кое опфаќа неколку клучни елементи:

Дефинирајте јасни цели	Размислете за профилите на учесниците	Направете пишан план
Одредете дали целта ви е да им помогнете на учениците да разберат различни видови насилничко однесување или да ги научите меѓучовечките вештини кои ќе им овозможат да се спротивстават на насилството.	Бројот на учесници и нивното познавање на темата ја одредуваат содржината и времетраењето на работилницата. Според Штајнерт (1992), важно е да се земат предвид нивното искуство, потреби и очекувања.	Развијте сеопфатен план кој вклучува активности, временска рамка за секоја компонента и потребни ресурси (уредување на просторијата, материјали и сл.).

При започнување на работилницата, направете краток вовед за темата и проверете што учениците веќе знаат. Корисна активност за „разбивање на мразот“ е „слепо гласање“ (Mattey et al., 2014), кое им овозможува анонимно да споделат искуства со насилство и да увидат дека тие се почести отколку што мислеле.

Откако ќе се обезбеди безбедна средина, претставете ги главните цели, но прилагодете се според потребите на учениците. Работилницата треба да комбинира информации и практични активности за активно учење и соработка, наместо пасивно слушање.

Дизајнирање на ефективни работилнички активности

Клучот на успешната работилница против насилство се активностите кои поттикнуваат активно учество и соработка, комбинирајќи информации со практични задачи.

При презентирање, бидете кратки и користете визуелни материјали. Кратки слајдови со слики и главни поенти се поефективни од текст полн со зборови. За помлади ученици, референци од поп-културата можат да помогнат, но треба да бидат искрени.

Подигнување свест за ефектите од насилство	Сценарија за играње улоги	Учениците прикажуваат сцени со насилство за да разберат различни гледишта и како тоа влијае на чувствата и благосостојбата.
Да се охрабрат учениците да се спротивставуваат на насилство	Стратегии за интервенција	Прикажете и вежбајте начини на интервенција како сведок за поддршка на жртвата.
Негувајте критичко размислување за групната динамика	Дискусии на час	Помогнете во разговори за причините и последиците од насилството со прашања или измислени ситуации.
Подобре ја соработката	Групни ликовни активности	Учениците заедно креираат цртежи кои покажуваат различни страни на насилството.

Активностите во мали групи се најефикасни бидејќи ги поттикнуваат сите ученици да учествуваат. Во поголеми групи, многумина може да бидат пасивни, што го намалува ефектот. На крајот, вклучете завршна активност која ги повторува клучните поенти и ги насочува кон идни цели. Барањето од учениците да споделат една идеја за темата ја зголемува нивната вклученост и дава повратна информација за успешноста на работилницата.

Уметничка активност „Шест квадрати“

Активноста „Шест квадрати“ помага учениците креативно да размислуваат за различни страни на насилството, прикажувајќи ги различните улоги – насилник, жртва, сведок или заштитник. Така се поттикнува емпатија и разбирање.

Потребни материјали

- Листови хартија поделени на шест квадрати
- Два сета картички: Картички со улоги (за опишување улогите) и Картички со ликови (кои ги опишуваат физичките особини)
- Исечени картонски квадрати или лепливи ливчиња за да ги покриете цртежите помеѓу круговите
- Маркери, боички или обоени моливи

На пример, улогата може да гласи: „Лице што застанува против насилството со тоа што го штити жртвата или го запира насилното однесување“ (бранител), а карактерната карта може да опише: „Девојка со долга коса, розова фустанче и златни очила“.

Процес на активност:

1. Формални групи со по 6 ученика
2. Секоја група добива листови поделени на шест квадратчиња и два сета карти со описи.
3. Учениците имаат 5 минути да пополнат едно квадратче според упатството на своите карти.
4. По цртањето, учениците го покриваат тој дел и го предаваат листот на десната страна.
5. Овој процес продолжува сè додека не се пополнат сите шест квадратчиња.
6. Картите се распределуваат така што секој тип на лик ја илустрира секоја учесничка улога, нагласувајќи ја променливоста на улогите.

Откако ќе ги пополнат сите квадратчиња, учениците го откриваат целиот лист и ги споделуваат своите забелешки. Наставникот може да ја води рефлексивната со прашања како:

„Како се чувствувавте додека ја создававте секоја улога?“, „Која улога мислите дека е најтешка за разбирање или за покажување емпатија?“ и „Како секоја улога може да влијае на ситуацијата со насилство?“

Овие прашања им помагаат на учениците да развијат подлабоко разбирање за динамиката на насилството и ги предизвикуваат претходно создадените претстави за тоа кој ја исполнува која улога.

Активност: Мурал

Овој проект има голема вредност затоа што ги охрабрува учениците да работат заедно кон заедничка цел, ја поттикнува социјалната соработка и создава трајна инсталација која продолжува да инспирира и по завршувањето на активността.

Фаза на планирање	Развој на дизајн	Колаборативно сликарство
Учениците почнуваат со одредување на локацијата, концептот и пораката на муралот преку сесија за размена на идеи водена од наставник, каде што секој придонесува со идеи. Оваа почетна фаза воспоставува основа за инклузивно учество.	Откако концептот е јасен, учениците заедно работат на дизајнот, при што секој придонесува креативно. Ова покажува дека секој придонес е важен за конечниот резултат.	Самото сликање е најинтензивната фаза на соработка, каде учениците ја делат опремата, просторот и обврските. Оваа практична соработка ја развива тимската работа и меѓусебното почитување.

Вклученоста на наставникот е клучна во текот на целиот процес. Истражувањето на Веенстра и соработниците (2014) покажува дека наставниците често не се вмешуваат за време на интеракциите меѓу учениците, вклучувајќи и инциденти со насилство, што учениците може да го доживеат како неодговорност или невнимание.

Истражувањата покажуваат дека наставниците понекогаш ја потценуваат сериозноста на насилството (Бредшо и соработници, 2007). Активното учество во мурал-проектот ја покажува нивната посветеност кон позитивни ученички интеракции.

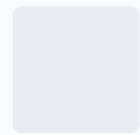
Активноста со мурал може да се збогати ако на учениците им се доделат улоги кои ги поттикнуваат да гледаат од различни перспективи.

На пример, ученик кој често покажува агресивно однесување може да добие улога да создава уметност од перспективата на жртвата, изразувајќи чувства на страв и изолација.

Другите можат да ја истражуваат перспективата на набљудувачот или на насилникот, стекнувајќи увид во мотивите и емоционалните искуства различни од нивните сопствени.

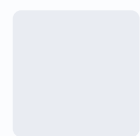
Оценка на ефектите од активноста со мурал

За да се оцени ефективностa на активностa со мурал во промовирањето на антинасилни теми и поттикнувањето на позитивна социјална динамика, наставниците треба да водат структурирана рефлексija преку внимателно поставени дискуссионни прашања.

Прашања за лично искуство

- „Кој беше твојот омилен дел од активностa за сликање на мурали и зошто?“
- „Како се чувствувавте додека придонесувавте во проект каде секој имаше улога?“
- „Дали оваа активност ви помогна подобро да ги разберете перспективите на другите? Можете ли да дадете пример?“

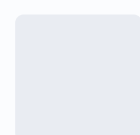

Прашања за рефлексija според улогите

„Што научивте од улогата која ви беше доделена (жртва, набљудувач, насилник)?“

„Дали преземањето на улога ви помогна подобро да ја разберете динамиката на насилството? На кој начин?“

„Како соработката промени го вашиот поглед кон соучениците или врсниците?“

Прашања за решавање на конфликти

- „Дали имаше несогласувања или конфликти за време на активностa? Како вие и вашите врсници ги решивте?“
- „На кој начин проектот со мурал ви покажа колку е важна соработката и тимската работа?“
- „Како муралот ја прикажува важноста на вклученоста и почитта во нашето училиште?“

Наставниците можат рефлексijата да ја надоградат со писмени задачи, на пример „Како изложбата ми го промени погледот на насилството“ или „Како изложбата ме направи подобар соработник“, што овозможува подлабоко лично размислување за искуството.

Уметничка изложба против насилството

Изложбата на уметност против насилство е уште еден ефективен начин учениците да се вклучат во креативно изразување и да развијат емпатија и разбирање. За разлика од заедничкиот мурал, оваа активност се фокусира на индивидуално изразување, дозволувајќи секој ученик да ја прикаже својата уникатна перспектива за насилството, емпатијата и вклученоста.

Потребни материјали:

- Уметнички материјали (хартија, бои, четки, маркери, боици)
- Камери или паметни телефони за фотографирање
- Материјали за пишување поеми и приказни
- Табли или поставки за изложување на уметнички дела
- Картички со наслов за секое дело, вклучувајќи го името на ученикот и опис.
- Одреден простор за изложба (училишен коридор, аудиториум и сл.)

Тема на изложбата:

Изложбата треба да има јасна тема која ќе го води креативниот процес на учениците, на пример „Емпатија, вклученост и почит: заедно против насилството“. Овој тематски фокус им помага на учениците да го насочат своето уметничко изразување кон конкретни пораки против насилството, додека се овозможува различна интерпретација и пристап.

За започнување на проектот, наставниците треба да го претстават целта на изложбата и нејзината врска со спречувањето на насилството преку групна дискусија за последиците од насилството, значењето на емпатијата и моќта на уметноста како алатка за општествени промени. Прикажувањето примери на уметнички дела или кампањи против насилство може да ја инспирира креативноста на учениците и да им помогне да замислат можности за својот придонес.

За време на фазата на мозочна бура, обезбедете им на учениците работни листови со прашања како: „Каква приказна сакате да раскаже вашата уметност?“, „Кои материјали или техники ќе ги користите?“ и „Кои емоции или пораки сакате да ги почувствуваат или разберат гледачите?“ Овие прашања им помагаат на учениците да развијат јасни уметнички намери пред да започнат со креативната работа.

Создавање и подготовка на изложба

Фазата на креирање на уметничката изложба против малтретирање обично опфаќа повеќе сесии, овозможувајќи им на учениците доволно време да ги развијат своите уметнички концепти и да ги реализираат внимателно. Во зависност од достапните ресурси и ограничувањата во распоредот, наставниците може да одвојат приближно три сесии од 50 минути за време на часовите по визуелни уметности за учениците да работат на своите проекти.

		
Фаза на создавање	Подготовка на изложба	Отворање на изложбата
Учениците создаваат индивидуални уметнички дела за различни аспекти на насилството, додека наставниците им помагаат и ги охрабруваат да ги изразат своите идеи.	Откако делата ќе бидат готови, наставниците и управата ја планираат поставката, промоцијата и правилата за изложбата. Учениците помагаат во распоредувањето на делата, а секое дело има картичка со наслов и краток опис на пораката.	Изложбата треба да биде отворена за ученици, семејства и локалната заедница. Учениците стојат покрај своите дела, објаснувајќи ја пораката и процесот, додека посетителите се охрабруваат да остават повратни информации или пораки на поддршка.

Преку овој креативен процес, учениците развиваат не само уметнички вештини, туку и критичко размислување за динамиката на насилството. Изложбата им овозможува да пренесат сложени емоционални и социјални концепти кои може да се тешко да се изразат вербално, додека јавниот карактер на изложбата ја зајакнува нивната антинасилна порака во целата училишна заедница.

Изложбата служи и како едукативен алат, и како настан за зајакнување на заедницата, собирајќи различни актери во спречувањето на насилство и создавајќи заедничко искуство насочено кон емпатија и почит.

1. Рефлексија и понатамошни активности
2. Процесот на учење не завршува со затворањето на изложбата; највредните согледувања често се јавуваат за време на структурирана рефлексија. По изложбата против насилство, наставниците треба да организираат дискусија која ќе им помогне на учениците да ги обработат искуствата и да го споделат она што го научиле за насилството, емпатијата и заедницата.

Прашања за лична рефлексија

„Како се чувствуваа додека ги изразуваа своите мисли за насилството преку уметност?“ Ова прашање ги охрабрува учениците да размислат за емоционалните аспекти на креативното изразување и како уметноста може да послужи како средство за обработка на сложени чувства за тешки теми.

Прашања за учење преку врсници

„Кои пораки или теми од уметноста на вашите соученици најмногу ве допреа?“ Ова прашање им помага на учениците да ја препознаат разновидноста на перспективите во заедницата и да утврдат кои делови од делата на другите најмногу влијаеле на нивното сопствено разбирање.

Прашања за влијанието на заедницата

„Како мислите дека оваа изложба може да ѝ помогне на нашата училишна заедница да се справи со насилството?“ Ова прашање ја преместува вниманието од индивидуалното искуство кон колективното дејствување, охрабрувајќи ги учениците да размислуваат како уметничкото изразување може да придонесе за пошироки општествени промени.

